

Zaznamovani dnevi.

(Spisal *F. Štrukelj*.)

X. Ž e m l j e.

Sam Bog vé, koliko bi otroci zapravili, če bi imeli! Kar nič jim ni škoda denarja, da se le dobi kaj sladkega, okusnega za mej zobe. Toda to je križ pri takih majhnih možeh in ženah, da cvenka ni. In ker tega ni, pa gledajo tako milo in poželjivo po sadju in sladkarijah, da nikoli tega. Drugi pa prosijo tovariše, naj jim dajo vsaj kak košček za poskušnjo; a še drugačni se dobé, in ti so najslabši, nevoščljivci in tatje namreč. Ej, tudi brez takih ni, vsaj v malem mestecu, kjer se je pred kratkim šola pričela, se je dogodilo oni dan nekaj nepoštenega.

Cilin Mirko je prišel z dežele v mestece v šolo. Prve dni mu je bila pot v šolo prav prijetna. Mati so mu namreč pri odhodu stisnili „nekaj“ v roko, in s tem „nekaj“ si je Mirko vsak dan kaj kupil pri branjevki Barbi. No, pa ni bil samo on tako sladkosneden in zapravljiv, ampak tudi drugi niso bili nič boljši, nekateri pa še slabši. To so bili tisti goljufki, ki so krajcarje za zvezke, držala, svinčnike in peresa pri Barbi zamenjavali za jabolka, fige in žemlje. Grlo je bilo s tem pač zadovoljno, toda gospodje učitelji in pa matere ali gospodinje nikakor ne; zakaj v šoli je vedno primanjkovalo šolskih potrebščin, doma pa krajcarjev nikoli ni bilo dovolj. Še manj je bil s temi učenci in učenkami zadovoljen Bog, zakaj preveč so lagali. Ta je pravil, da mu je nekdo držalo ukradel, drugi je trdil, da je prav gotovo imel še zjutraj svinčnik, pa ga je najbrž po poti izgubil. Oni si je pa zopet izmislil, da je tak in tak zvezek v šoli shranjen, za domače naloge pa je treba še jednega. Niti Barba, ki je pač precéj stržila, ni bila nič posebno vesela teh malih kupcev: prenadležni so bili! Vse čisto so ji predejali in pregledali po njenih cajnah! Seveda vsak je želel dobiti za malo mnogo in dobrega, toda to ni mogoče. Poleg tega so še pomišljevali, ali bi vzeli to ali ono, jabolko ali presto, posvetovali so se drug z drugim, kazali in si prigovarjali, tako da je bila Barba pod svojim dežnikom, ki jo je pa branil tudi solnca, dostikrat zares nejevoljna. Na jedenkrat je zavpila: „Ali že vzemi, ali se mi pa poberi! Kaj bi samo brskal!“ In če je pozneje Barba malo zadremala, ko so otroci odšli v šolo, prikradli so se vrabci in se včasih hoteli prepričati, če je res Barbino pšeno tako izvrstno, kakor je je hvalila svojim odjemalkam. Resnično, vrabce je to vprašanje silno zanimalo, in ker je bila vreča zavezana, prekljuval jo je najbolj radoznali ‚matevžek‘; ker je pa svojim tovarišem preglasno povedal, da je pšeno res jako dobro, zbudil je Barbo, ki je njega in njegove sorodnike jezno zapodila, čeprav so se hudovali in zatrjevali, da so izborni poznavalci pšena.

Ne, najsrečnejše življenje Barbino pač ni bilo. Dobiček je bil majhen, zlasti še ob deževnem vremenu po celo uro ni prodala nobene stvari. Živeti je morala pa tudi ona, posebno se je morala dobro oblačiti pozimski čas, toda še je bila trda in premrla, da je včasih komaj naštela denar. Ali dasi

ne bogata, imela je vendar -le dobro in usmiljeno srce. To je skušal tudi Cilin Marko. Tisto „nekaj“, ki so ga mu bili mati izročili, je pošlo. In od tistega dne Mirko ni mogel več kupovati Barbinih dobrot. Barba je kmalu opazila to, in smilil se ji je deček. Nekdaj so šli otroci iz šole — seveda iz šole gredé je le redkokdo kaj kupil pri nji — in Barbo je zelo zeblo. Pa pokliče Mirka ter ga pošlje v bližnjo gostilnico po „maseljček“ črnega

vina. Za plačilo pa dá Mirku žemljo. Oba sta bila zadovoljna, seveda Mirko še bolj. Poslej ji je le-ta še večkrat prinesel vina pa tudi zvečer ji je pomagal nositi domov njeno blago, kajpak je za svoje usluge dobival tudi dan za dnevom žemljo.

Dobre so se zdele Mirku žemlje, dasi mu je dajala Barba stare, ker jih je težje v denar spravljala, samo premalo mu jih je bilo, in pa seveda take, ki hrustajo in pokajo po ustih — novepečene, take bi mu bile še ljubše. In

sklenil je jedenkrat najesti se takih — toda nepošteno je sklenil to storiti. Mirko je namreč stanoval v hiši, v kateri je bil v pritličju pek. Pri tem peku je Barba jemala pecivo. Ko je zvečer spravila drugo blago v svoje stanovanje, nesla je še prazni jerbas k peku; ta in njegovi pomočniki so že natanko vedeli, kaj in koliko hoče Barba, pa so ji ga po noči napolnili. Odkar ji je pomagal Mirko, izročala je navadno njemu jerbas, da ga je oddal peku in tako nji prihranil nekaj stopinj, zakaj ko pride človek bolj v leta, zdi se mu škoda vsakega nepotrebneega koraka.

Oj, kako so Mirku včasih zjutraj dišale žemlje, ki so bile naložene v Barbinem jerbasu! Take bi bile šele dobre, toda nihče mu jih ni dal, kupiti pa jih ni imel s čim. Toda najedel bi se jih bil vendar-le rad. Zato se je namenil, da si jih bo sam vzел, češ, saj jih Barba ne šteje nikoli, kakor jih tudi res ni, zakaj zanesla se je na pekovo poštenje. Vest mu je pač očitala da je to greh, da je grdo in nehvaležno, če bi Barbi, ki se ga je že tolikokrat usmilila, kaj izmaknil, toda žemlje — novopečene žemlje — bi bile tako neznansko dobre. Jesti jih hoče, saj ne bo vedel nihče!

Mrzlo je bilo zjutraj. Še pred petemi je Mirko tiho vstal in se le na pol oblekel ter se po prstih izmuzal iz sobe. Potem je pa ravno tako po mačje stopal po stopnicah navzdol — ej, navzdol, navzdol je šel dosedaj pošteni Mirko: krast je šel. Nič se ni videlo, vse je moral otipati. Včasih se mu je zdelo, da se kje vrata odpirajo, in že se je mislil vrniti, pa ni bilo drugega, kakor pekovi pomočniki so ropotali pred pečjo. Lahko bi prisegel, da še nikoli ni tako dolgo hodil po stopnicah, naposled je bil pa vendar-le pri polnem jerbasu prijetno dišečih, ravnokar pečenih žemelj. Torej urno po njih! Prva je že za srajco, hm, kako je še gorka, skoraj peče, še jedno, pa še —

Jerbasu se je menda Mirkovo početje že odveč zdelo, ali pa je bil Mirko nepreviden, kakor so tatje velikokrat, skratka: jerbas, ki ni prav trdno stal, prevrnil se je po stopnicah, kar jih je bilo še do tal, žemlje so zgrmele iz njega, Mirko je pa kar obstal, kakor bi bil okamenel. Ni mogel zbežati, pa ni mogel, dasi je vedel, da bo sedaj zanj hudo.

„Predrte mačke take!“ zavpije ta trenutek pekovski pomočnik ter priteče s svetilnico v jedni, s polenom pa v drugi roki pod stopnice. Toda ni našel mačke, ampak Mirka. Če bi ne bil le-ta tako preplašen, prav lahko bi bil ubežal in se skrיל, zakaj pomočnik je moral dobro paziti, da ni stopil na žemlje. Pa Mirko je čakal trepetaje.

„Glej ga, glej ga! tak ptiček si ti? Kdo bi si mislil! Le z menoj, da se zmenimo, po čem so žemlje, in da te dobro ogledamo.“ Tako je govoril in pritresel Mirka pred peč, v kateri je gorelo z velikim plamenom.

„Kam hočemo z njim?“ vpraša za svēt peka, svoja tovariša pomočnika in vajenca.

„V peč z njim!“ zagrmi pek, dasi ni mislil tako hudo.

„Tat drugega ne zasluži! Na ogenj z njim!“ obsodi ga ravno tako neusmiljeno pomočnik. Oni pa, ki ga je ujel, pobere mu še poprej ukradeni žemlji izza srajce. Potem ga pomočnika primeta ter ga zaujčkata, kakor bi ga zares hotela vreči v razbeljeno peč.

„Oh, nikari, nikoli več ne bom nič vzela!“ zaječi Mirko v smrtnem strahu. Sedaj pomiga mojster pomočnikoma, ki brž nato jenjata s svojo kruto šalo. Mirko je sedaj slišal lep nauk, potem so ga pa izpustili — seveda brez žemelj. Ali se je Mirko tiho splazil v sobo in zlezal na svojo posteljo! Gospodinja in drugi na stanovanju niso nič vedeli, po kakšnih potih je Mirko hodil, in v kakšni zadregi je bil. A on je vedel in bo vedel, dokler bo živ. Pa zvedeli so tudi drugi. Najpoprej Barba. Hudo ji je bilo, ne toliko za žemlje, saj ni manjkalo nobene, ampak da bi bil Mirko tako nehvaležen in tatinski, to jo je bolelo. „Oh, da je tak ta Mirko!“ ni ji šlo v glavo. „Pa saj se mora poboljšati, o mora se, jaz sem ga imela tako rada, saj ne bo več kradel.“

O, Barba, le brez skrbi! Mirko se bo poboljšal, bo se! Če bi ti vedela, kako ga je sram in kako se kesa! Sam ne vé, kaj boš ti rekla, ko ga prvič ugledaš. Kradel ne bo več, nehvaležen ne bo več. Preveč si je vtisnil v spomin plamen pekove peči, ki ga je tako živo spomnil ognja v peklju, kjer goré tatje in nehvaležneži. Mirko je popolnoma poboljšan in spreobrnjen; le odpusti mu Barba, pa raje drugim povej, naj se varujejo slabih potov, Mirku tega ni treba več praviti, on že vé, kaj se to pravi. Njegova sodba je sedaj taka: dobre so novopečene žemlje, a pošteno morajo biti zaslužene, drugače ne teknejo.

Iz temne zgodovine čebelnega življenja.

(Piše Fr. Pengov.)

IV. Roparski vitez.

Nekega poldne se je vračala Betonika, jedna najmarljivejših čebelnih družic, precej zdelana s paše proti domu. Na nožicah obložena z rumenim koškom je veselo frfotala preko zelenih lok in zatega žita valovitih poljan, mej katerim se je na gosto naseljena košatila in prevzetovala bohotna gospôda, v krasni poletni opravi, vsled katere jo tudi imenuje ljudstvo purpalo (škrlatica).

Pri tem je zadovoljno brenčala pesmico, podobno oni, ki jo peva veseli Dolenjec ob trgatvi. Tako je priveslala že do znane domače brežine in že so bežala na obeh straneh njenega pota znana drevesna debla. Kakor hitro je pusti za seboj, takoj ugleda prijazno strešico ljubega domka. Da se ji tem preje izpolni srčno hrepenenje, zato pospeši naša Betonika svoj krilati korak.

Nenadoma, v najreznejšem letu se ji zamota nekaj črez glavico in Betonika začuti, kako se ji trije krempljci na nožicah zapletajo v trdno, skoraj nevidno tkanino . . .

Čudo, da ni uboga čebelica pala v nezavest samega strahu! A brzo se je zavedela, dvignila oči in — zatrepetala po vsem životu. Na deblu mej trhlo